EL PLA

Publicació del Pla de Mallorca

ABRIL 2020 I Núm. 0

Solidaritat i responsabilitat per fer front a la crisi

Diverses iniciatives s'engegen des dels Ajuntaments i la societat civil

Imatges de Sencelles, Algaida, Maria de la Salut i Santa Eugènia.

Redacció El Pla.- Tots els municipis del Pla de Mallorca s'han posat en marxa aquestes setmanes per fer front al coronavirus de la millor manera possible. Veure dossier pàgs. 5 - 10.

Una nova publicació per a la regió

El Pla neix amb la voluntat d'informar sobre la realitat dels municipis

Redacció El Pla.- Una de les primeres activitats que des de Pla de Mallorca XXI estem fent és la creació d'aquesta revista, que tendrà una periodicitat mensual i que donarà compte de les iniciatives que tenen una importància cabdal per a la comarca. Ens nodrirem de les nostres idees i de les que ens feu arribar, sobretot a través dels periòdics que ja existeixen en els pobles. Segueix a pàg. 2.

"Hi pot haver entre 50 i 80 mil persones contagiades a Mallorca"

Javier Garau, Cap de Medicina de la Clínica Rotger

Redacció El Pla.- L'expert en malalties infeccioses i membre de Pla de Mallorca XXI parla amb nosaltres sobre les seves valoracions pel que fa a l'evolució de la pandèmia a Mallorca i el Pla. Segueix a pàg. 3.

La geografia de ca nostra

Climent Picornell, Sant Joan.- Ens ha arribat el moment de confinar-nos a casa per mor de la pandèmia del Coronavirus. De la Xina ha arribat també al petit poble. Segueix a pàg. 15.

El Pla

Publicació periòdica del Pla de Mallorca

Núm. 0 - ABRIL 2020

Edita:

Associació Pla de Mallorca XXI

PLA DE MALLORCA XXI

info@plademallorcaxxicom
www.plademallorcaxxi.com

Les informacions recollides a El Pla són generosament facilitades pels següent mitjans de comunicació local:

- Es Saig (Algaida)
- Fent carrerany (Maria de la Salut)
- Bona Pau (Montuïri)
- Una olla d'aram (Petra)
- Llum d'oli (Porreres)
- Butlletí digital Porreres
- Mel i Sucre (Sant Joan)
- Sa Sella (Sencelles)
- Díngola (Sineu)

Col·laboradors a aquest número: Mateu Ginard, Climent Picornell i Javier Garau

Fotos: xarxes socials dels ajuntaments i mitjans locals

El Pla és un diari informatiu independent i plural que defensa la llibertat d'expressió . Les opinions expressades a les seves planes no són assumides necessàriament per la publicació, sinó que pertanyen als seus autors i autores, que en són responsables.

Editorial

Estàs llegint EL PLA, número zero de la revista de l'entitat Pla de Mallorca XXI. Una trentena de persones hem creat una entitat associativa, sense afany de lucre, independent i oberta a tothom que estima el Pla. És una entitat amb voluntat de ser un observatori de referència sobre el Pla de Mallorca, un projecte col·lectiu per reflexionar i proposar idees pel futur del Pla, amb perspectiva històrica, col·laborant amb les institucions públiques i les entitats privades i socials que hi fan feina en tots els pobles de la comarca.

Una de les primeres activitats que estem fent és la creació d'aquesta revista, que tendrà una periodicitat mensual i que donarà compte de les iniciatives que tenen una importància cabdal per a la comarca. Ens nodrirem de les nostres idees i de les que ens feu arribar, sobretot a través dels periòdics que ja existeixen en els pobles.

En aquest primer número hem volgut recollir les iniciatives més rellevants que impulsen els ajuntaments per lluitar contra els impactes negatius del coronavirus, així com d'algunes reflexions sobre el tema i sobre el Pla.

Esperam que vos agradi i que ens envieu les vostres propostes i crítiques per millorar la qualitat de vida de totes les persones que estimen el Pla.

Mateu Ginard
President de Pla de Mallorca XXI

"Em fa por que no hi hagi un rebrot ara que s'han obert les activitats econòmiques "

JAVIER GARAU
Cap de Medicina de la Clínica Rotger

Javier Garau és expert en malalties infeccioses. Va ser president de la Sociedad Europea de Enfermedades Infecciosas (ESCMID) i va ser expert de l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Actualment és especialista en Medicina Interna i Cap de Medicina de la Clínica Rotger. Viu tot el que pot a Sant Joan i és membre de la junta de Pla de Mallorca XXI.

Ens consta que ha estat seguint atentament l'evolució de la pandèmia de la COVID-19. Quina és la situació a Mallorca?

Encara que una mica tard, com a molts altres llocs del món, les mesures han estat efectives. Aquí la pandèmia ha estat molt lleu, amb poca quantitat d'ingressos a UCI i de nombre de morts, com a les Canàries. L'estat d'alarma es va fer dues setmanes tard, però els aïllaments han estat positius. Em fa por que no hi hagi un rebrot ara que s'han obert les activitats econòmiques com la indústria i la construcció. Veurem què passa.

Quantes persones creu que realment poden estar contagiats pel coronavirus a Mallorca en aquests moments?

Les estimacions que faig a partir del nombre de morts i dels ingressats, em duen a pensar que hi pot haver entre 50 i 80 mil persones contagiades a Mallorca. Es poden fer aquestes estimacions a partir de diferents models matemàtics que existeixen. Aplicant el model que trob més acurat resulta aquesta estimació. Aquesta quantitat no és una mala notícia perquè voldria dir que hi ha molta gent contagiada sense símptomes greus.

Les morts són més dels que ens diuen? Quants?

No són totes. Cada país té sistemes diferents de registrar les morts en aquests moments. Aquí comptam a tots els que moren amb un diagnòstic previ de positiu pel virus. Per exemple, Alemanya i altres països europeus no ho conten així, sinó que

computen només els que han tengut una mort causada directament pel coronavirus. Si moren tenint una altra malaltia principal, no els computen com a morts per coronavirus.

Amb la grip estacional normal passa una mica el mateix. Comptant els excessos de morts habituals dels mesos de gener i febrer, cada país té una manera de registrar la causa de les morts.

Les estadístiques oficials, són fiables?

Són fiables però limitades. Si haguéssim fet un test a una mostra d'uns milers de persones aquí a Mallorca, sabríem millor quants contagiats hi ha. Ara es vol fer, veurem que ens diu aquest nou mètode de conèixer l'evolució del virus.

Continúa a la pàgina següent

La pandèmia afecta unes zones de Mallorca més que a les altres? Què tal van els pobles del Pla?

D'una manera intuïtiva, sense dades a la mà, crec que la dispersió de la població a Mallorca ha dificultat l'expansió del virus, així com el fet de no tenir comunicacions terrestres. També l'aïllament nacional i internacional és més sòlid a les illes.

Quan començarem a sortir d'aquest mal son?

Les noves infeccions són baixes, però em fa por que repunti. Entenc que s'hagi de fer una progressiva tornada a l'activitat econòmica perquè si no el remei serà més dolent que la malaltia. El mes de maig s'espera iniciar un desconfinament amb control.

Aquí a Mallorca, on el turisme és el motor econòmic, és probable que el turisme internacional no vengui aquesta temporada. Serà més fàcil que vengui un turisme nacional o, millor, el de l'illa. El transport amb avió té més risc que el cotxe o el tren.

Per un altre costat els virus respiratoris tenen un patró estacional, però encara no sabem què passarà. Comença ara a tenir més força a l'hemisferi sud perquè van cap a l'hivern. També es veu que en els llocs que fan confinament controlen la fase epidèmica. Els dels països asiàtics tenien experiència prèvia, a Occident no es va veure venir.

Hem de dur mascaretes?

Sí, estic d'acord en fer-ho. Sobretot quan un entra en un espai tancat, tant per no infectar com per no ser infectat.

Podrem fer reunions familiars i de feina d'aquí a poc?

Si és poca gent i amb distància entre els reunits, es podran fer sense massa risc.

Per quan la vacuna?

Fins d'aquí a un any, com a mínim.

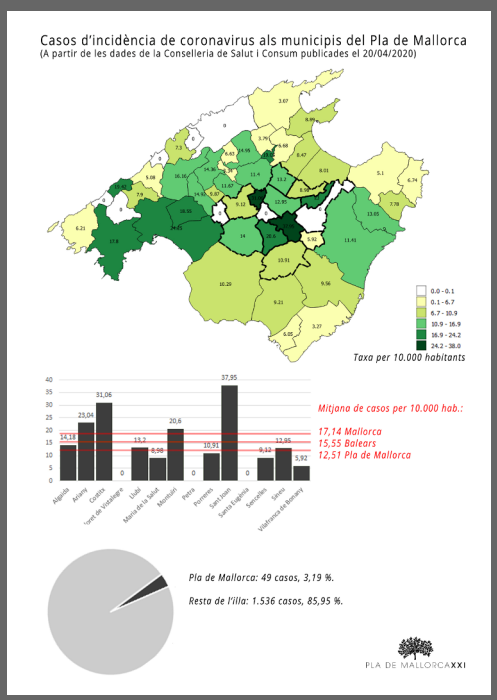

Com està afectant la COVID-19 als municipis del Pla de Mallorca?

En aquest mapa, elaborat per Pla de Mallorca XXI, en base a les dades oferides per la Conselleria de Salut i Consum el 20 d'abril, queda reflectida la taxa per 10.000 habitants per municipi. En nombre absolut la majoria dels casos es concentren a Palma, però si miram dades relatives, els dos municipis de Mallorca amb més casos són Sant Joan i Costitx.

Amb una taxa de, respectivament, 37,95 i 31,06 són primer i tercer municipi en incidència a Balears (es Mercadal amb una taxa de 37,71 és el segon). A l'altre extrem, Lloret i Petra i Santa Eugènia han registrat zero casos.

Segons la Direcció General de Salut Pública i Participació, els casos de Costitx són atribuïbles a les llars de gent gran. Per Sant Joan, considera els seus vuit casos com a "casos aïllats". El Pla de Mallorca, amb el 4,36% de població de l'illa, es concentren el 3,19% de casos.

DOSSIER

El Pla de Mallorca fa front a la Covid-19

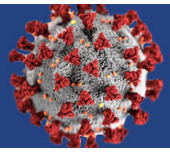

Costitx

Compra segura i suport a la gent depenent

L'Ajuntament ha emès una sèrie de recomanacions per a fer compres segures i. posat en marxa un servei, des de Serveis Socials, per donar suport a la gent que no pot sortir a comprar. A més, estan duent a terme tasques de desinfecció dels carrers i han contractat a una empresa especialitzada per a dur a terme aquesta tasca.

Sant Joan

Tardeo i especial Mel i Sucre

Dia 5 d'abril es fa un tardeo des de casa #juntsfeimpoble. Des de l'ajuntament volen animar així a que tothom que tengui altaveus a casa, els conecti amb el directe que fan a la pàgina del facebook de l'ajuntament i els apropi a la finestra, balcó o terrat.

També han engegat un concurs de dibuix per als infants, on reflecteixin com passen el confinament. En passar aquesta situació faran una exposició a l'Escorxador, i els dibuixos més originals rebran un premi.

La revista Mel i Sucre treu un número especial sobre el Covid-19, d'accés digital i gratuït per a tothom.

Santa Eugènia

Exercici i vermut

A aquest municipi l'Ajuntament ha engegat la iniciativa #SantaEugèniaEsMouACasa, perquè els veïns i veïnes puguin fer exercici durant els dies de confinament: cada dia pugen tres sessions d'exercicis adaptades a diferents nivells.

També han impulsat el "Vermut taujà", convidant a la gent a sortir al balcó o finestra els diumenges per "brindar tots junts al ritme de música de carrer perquè aquesta situació tan dura que ens ha tocat viure acabi al més aviat possible".

El mercat es manté els dissabtes, amb noves mesures de seguretat, ara al pati de l'escola.

Un equip de voluntaris i voluntàries ha fet tasques de desinfecció i fumigació, que també duen a terme tasques d'ajuda a persones grans o d'alt risc per realitzar la compra o portar medicaments a domicili.

Sineu

Els agricultors, de voluntaris

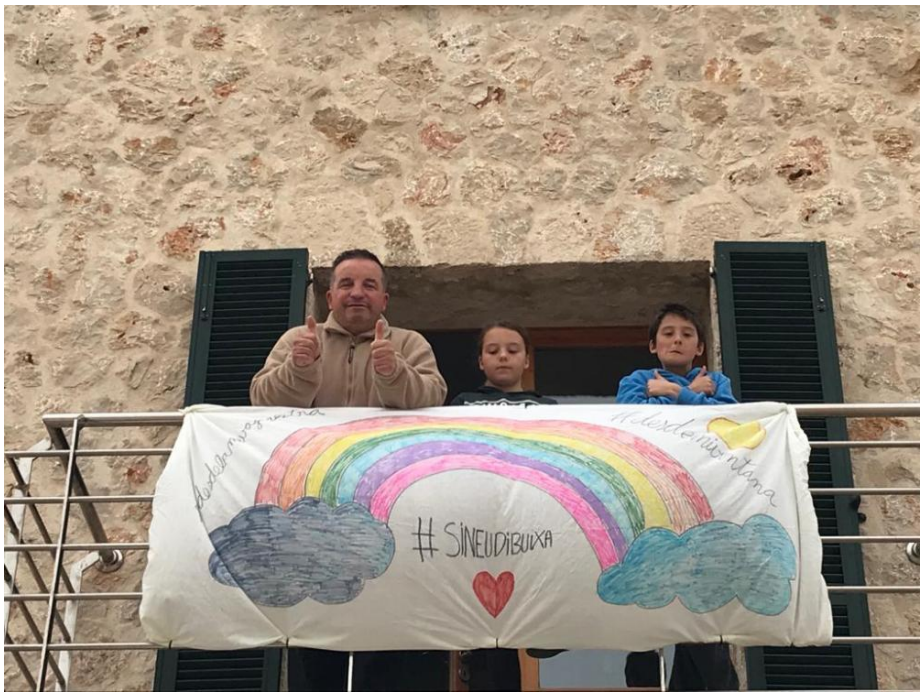

A Sineu funciona la xarxa de voluntariat Suport Mutu. Davant la necessitat i la crida a la col.laboració, la xarxa ha crescut en poques setmanes i ja són 18 voluntaris que hi fan feina. Reben el suport del Banc d'Aliments de Mallorca, que els ha donat 473 quilos de menjar, del Forn sa Plaça, de Can Caragol i de l'Agromart, que els fan arribar els excedents diaris. També reben donacions de particulars.

L'àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament és qui deriva els beneficiaris cap a Suport Mutu. Vista la capacitat de resposta de Suport Mutu, que inicialment es constituí com a xarxa de suport psicològic i laboral, altres pobles volen importar el model.

Han sortit els tractors de diverses persones que fan feina al camp a esquitxar els carrers de Sineu amb la solució d'aigua i lleixivet (especialment els indrets més concorreguts, actualment per necessitat de serveis declarats bàsics per l'estat d'alarma).

S'ha creat una xarxa de col·laboraciió per cosir bates per a sanitaris impulsada per la ciutadania.

Des de la Biblioteca de Sineu animen a tots els sineuers que dibuixin i pengin els dibuixos que facin a les façanes, balcons i finestres, i que els comparteixin a les xarxes socials amb el hashtag #sineudibuixa.

A Sineu s'ha suspès el mercat setmanal.

Sencelles

Volcats amb els infants

Al poble han volgut animar als més menuts, animant-los a fer dibuixos i engalanar finestres i balcons per donar la benvinguda a la primavera i gravar vídeos amb la família.

També han publicat un tutorial sobre com fer mascaretes i recollit els comerços i serveis oberts per oferir aquesta informació a la ciutadania.

Al poble funciona un grup de voluntaris i voluntàries per ajudar a la gent que no pot sortir de casa, coordinat des de l'Ajuntament.

El mercat setmanal es manté els dissabtes, amb noves mesures de seguretat.

Llubí

Trivial,panades i confecció de mascaretes

Un grup de joves, amb la col·laboració de l'Ajuntament, ha engegat un Trivial col·lectiu, llençant preguntes als veïns i veïnes cada dia.

Tot i el confinament, des de l'Ajuntament han volgut animar els llubiners i llubineres a seguir amb la tradició gastronòmica de pasqua. Per aquest motiu han decidit convocar un concurs virtual de panades.

Les alumnes del curs de Tall i Confecció de Llubí han començat la confecció de mascaretes per personal sanitari.

A més, des de l'Ajuntament estan treballant en un paquet de mesures econòmiques per ajudar a pal·liar els efectes de la situació actual provocada pel COVID-19.

Porreres

Una veu amiga

Els Serveis Socials de l'Ajuntament ha posat en marxa un servei d'acompanyament i suport en cas de situació d'estrès emocional. L'objectiu és escoltar, atenuar l'angoixa i la preocupació de tota persona que telefona. No és un servei d'atenció sanitària. Es tracta d'una borsa de voluntariat que atendran telefonades de les 15.00 a les 22.00h.

L'Ajuntament de Porreres ha decidit traslladar el mercat del dimarts a la plaça de la Vila. El passat dimarts, dia 31, va ser el primer d'aquestes característiques. Hi havia sols dues parades de fruites i verdura.

L'Ajuntament ha iniciat amb una empresa especialitzada tasques de desinfecció durant un mes. Aquesta empresa s'encarregarà de desinfectar per defora les zones comunes i més transitades del poble. Per altra banda, Protecció Civil de Porreres en col·laboració amb els pagesos porrerencs realitza periòdicament tasques de neteja i fumigació als carrers.

També es reparteix a les cases un butlletí informatiu amb mesures i recomanacions per a la prevenció del Covid-19.

Vilafranca de Bonany

A casa, confinam cultura

Amb la iniciativa "A casa, confinam cultura", l'Ajuntament va voler celebrar el Dia Mundial de la Poesia i el Dia Mundial dels Petits Lectors i Lectores.

També han posat en marxa una xarxa de voluntaris i voluntàries per donar suport amb les compres a la gent que no pot sortir de casa.La Biblioteca Municipal de Vilafranca recorda que podeu fer ús del seu servei de prèstec de llibres electrònics a través de la plataforma E-BIBLIO, atesa l'actual situació d'estat d'alarma que obliga a tenir suspès el servei presencial de la Biblioteca.

Ariany

Municipi petit, xarxa de suport veïnal

Ariany és un municipi petit i tothom es coneix, si tenen alguna persona amb necessitats o que saben que està sol s'ajudenmútuamentamb els veïnats, familiars i, si és necessari, ho fa l'Ajuntament.

Els pagesos, s'oferiren per desinfectar el poble, però de moment no ho han fet, ja que l'Ajuntament ha contractat una empresa que ho fa dos pics a la setmana i, d'aquesta manera, tampoc s'exposa als treballadors del camp. Pel que fa a l'entorn cultural, ara per ara no hi ha cap iniciativa, però si la cosa s'allarga, no descarten oferir o obrir telemàticament la ludoteca.

Maria de la Salut

Desinfecció, ball i dimonis

Seguint les recomanacions s'ha procedit a desinfectar periòdicament els espais públics. En els pròxims dies està prevista la desinfecció de tot el poble amb l'ajuda de tractors de Maria.

Els diumenges al migdia, mariandos i mariandes es reuneixen a balconades i terrats, per fer una ballada col·lectiva. La Policia Local ha fet una acció sorpresa donant les gràcies als veïns i veïnes per la seva col·laboració, especialment els més petits.

La revista Fent Carrerany ha tret un número especial durant aquests dies de confinament.

Montuïri

Actua des de casa: tot anirà bé!

L'Ajuntament deMontuïri publicà dos bans en què suspenia els esdeveniments socials i esportius i tancava fins a nova ordre totes les instal·lacions (poliesportiu des Revolt, biblioteca, local jove, museu arqueològic, etc.) a excepció de les oficines municipals, de la Policia Local i de Protecció Civil.

Després de decretar-se l'estat d'alarma el 14 de març, l'endemà les oficines de l'Ajuntament obriren en serveis essencials amb una presència mínima de treballadors i prioritzant els tràmits electrònics o per telèfon. El tancament del centre de dia per a persones majors d'Algaida i, posteriorment, el trasllat del servei del centre de salut deMontuïri a Porreres ha obligat a l'Agrupació de Voluntaris de Protecció Civil de Montuïria redirigir la seva tasca per repartir menjar a les persones majors.

La Sala també ha col·laborat amb altres institucions com el Govern de les Illes Balears per exemple amb el repartiment de les targetes per substituir les beques menjador per als alumnes deMontuïrique es beneficien d'aquest servei. Per acabar, també és de destacar les iniciatives particulars que han sorgit aquests dies per fer més bo de dur el confinament.

La Banda de Música deMontuïri cada divendres a les 21 h assaja des dels terrats, finestres i balcons amb algunes peces per animar els vilatans.

L'Associació de Joves i l'AMIPA del CEIP Joan Mas i Verd han posat en marxa sengles concursos a través de les xarxes socials. La darrera iniciativa d'aquest tipus ha vengut de la mà de la cantant montuïrera Marga Pocoví que ha organitzat el cicle "Montuïriactua des de casa" els horabaixes dels primers dies d'abril en què diverses persones del poble mostren les seves habilitats i coneixements mitjançant retransmissions en directe.

Petra

Els colors de l'esperança i la solidaritat

L'església de Petra s'ha il·uminat amb els colors de l'arc de sant Martí, símbol d'esperança, per solidaritzar-se amb tot el personal sanitari i altres serveis públics.

Quatre psicòlegs voluntaris donen consells i materials per portar millor el confinament.

La televisió de Petra demana als veïns i veïnes que enviin audios i videos de com estan passant el confinament. "Deixa volar la teva imaginació. Juga a ser actor o actriu per un dia. Envia un missatge a algú. Dedica una cançó. Demostra la teva habilitat més

oculta. Explica un acudit o llança un repte. Narra una història. El que vulguis!". Difonen el material a les seves xarxes socials i el publiquen a la web: www.serramamerra.org.

Lloret de Vistalegre

Cultura per alegrar el confinament

Dos clowns (Joanet Recicles i Climent Forapor) han fet un vídeo pels nins i nines del poble, amb un missatge del batle, per convidar els nins que facin dibuixos, que s'exposaran a sa plaça quan acabi tot i faran una gran festa a la plaça, amb la condició que abans de fer el dibuix s'ha d'imaginar a un lloc on els agradaria ser.

L'agrupació cultural Brocalet, de ball de bot, ha fet un vídeo que ha difós amb aquest missatge: "Amb tot el nostre amor i afecte volem aportar el nostre granet d'arena i retre aquest petit homenatge en aquesta primera quinzena de confinament. Molta força!"

La policia local també ha volgut col·laborar per mantenir els ànims de la població: cada dia surten a les 19h. amb música.

A Lloret han donat la benvinguda a la primavera des de casa, decorant les finestres i balcons amb flors.

També han posat en marxa un sistema de voluntariat per donar suport a la gent que ho necessiti..

Algaida

Gloses, infants,cuina i esport

La banda de música d'Algaida convida a cantar cançons algaidines del glosador Llorenç Capellà "Batle", sortint als balcons i finestres, amb el seu acompanyament.

L'Ajuntament d'Algaida ha posat a disposició del personal del Centre Sanitari d'Algaida un vehicle per a la realització de visites domiciliàries. També llencen una iniciativa per organitzar menús setmanals saludables, amb idees i receptes.

L'Ajuntament s'ha sumat a la iniciativa "Mamballetes pels infants" per agraïr als nins i nines d'Algaida, Pina i Randa com ho estan fent de bé aquests dies de confinament. També s'adhereixen a la iniciativa de l'Institut d'Innovació Empresarial de les Illes Balears per promocionar el petit comerç: Ara més que mai, els petits comerços es fan grans.

El Casal de Joves i l'Ajuntament llencen el concurs de cuina jove: "Pilotes, que són de bones... m'encanten!", amb la col·laboració de Miquel Montoro i la seva família.

Resum de l'entrevista publicada al periòdic local *Porreres*, Abril 2020, núm. 35.

"Ens varen haver de rescatar els francesos. L'ambaixada d'Espanya no volia repatriar ningú"

JOAN BARCELÓ SORELL
Geògraf porrerenc

Aquests dies fa la quarantena, com gairebé tothom, però ell d'una manera molt especial, Joan Barceló Sorell, 27 anys, llicenciat en geografia, ha viscut durant tres mesos a les illes Filipines, des del gener, on per mala sort el va sorprendre el confinament, ja que a l'hora de tornar no ho va poder fer, tal com havia previst. Hem parlat amb ell dels moments viscuts i de l'antiga colònia espanyola.

Què tal l'experiència? Era a Cebu que estaves? A l'illa que anares parla algú espanyol?
Hi ha una regió que parla una versió rara d'espanyol. Les Filipines tenen una població estimada de 102 milions d'habitants que viuen a un territori que és la meitat d'Espanya. El parlen a Zamboanga i l'idioma és el "chavacano". El seu llenguatge és una mescla entre espanyol, anglès i tagal o filipí. Tenen més influència americana que espanyola. La gent té llinatges espanyols encara. Només els noms i llinatges i la toponímia recorden el pas dels espanyols. I els noms d'algunes ciutats: València, Madrid, Barcelona...

Queden vestigis dels espanyols?
Sí. Alguns edificis. Poca cosa. A Manila es nota més.

No els deuen enyorar massa als espanyols...
Crec que no. (Riu)

Què ens pot dir en general dels filipins?

La gent és molt simpàtica allà i no és cara la vida. Són uns fanàtics del bàsquet. Crida l'atenció que cada diumenge sol haver-hi bregues de galls. Són molt aficionats.

I el menjar que tal?
Mengen arròs tot el dia. Diuen "no rice no life" Sense arròs no hi ha vida. Berenen d'arròs...
Tenen plats molt similars als nostres: caldereta, porcella, ensaïmada...
S'escriu "ensaymada". Valen 10 pesos, uns 20 cèntims. No m'esperava trobar ensaïmades allà. De gust són un poc diferents, com un pa petit, de forma molt semblants a les nostres. També mengen balut que és un ou d'ànec d'entre 15 i 18 dies. Es té la creença que aquest plat és un afrodisíac i és considerat més com un tònic. La cuina filipina no és la millor...

Quan resideixes a les Filipines, que convé més, estar a un hotel, hostals, residència particular...
Estava a hostals o hotels. També he estat a cases particulars i apartaments. A casa de particulars i hostals és el que menys convé. Els apartaments estan bé. Perquè almenys si no

Continúa a la pàgina següent

t'agrada el menjar, pots cuinar. Els hotels són barats en comparació a Europa. 40 euros d'hotel equivalen més o menys a 150 - 200 euros a Espanya. Hi ha hotels per 10 euros. El problema és el preu del vol. En els hotels el menjar és bo i als restaurants també, però al carrer no. En principi no és massa recomanable.

Turisme en tenen molt?
Sí, però depèn de l'illa on estiguis. Perquè hi ha 7.600 illes, hi ha zones turístiques i zones que no ho són gens.

Queden paradisos, vols dir.
Sí, moltes illes verges.

Com sortireu pel tema del coronavirus?
Uff! El més fort és que ens varen haver de rescatar els francesos. L'ambaixada d'Espanya no volia repatriar espanyols allà. De coronavirus n'hi havia poc. Ara fa molta calor a les Filipines. No hi ha massa virus, per això.

De què serveix tenir ambaixades i ambaixadors?
Hi ha gent que ha quedat per allà. Jo vaig decidir tornar per si la cosa es posava lletja, tal com de fet va passar.

Com és el sistema sanitari a Filipines?
Com a mínim existeix. Però no poden accedir-hi. És molt car per ells. El sou mitjà és entorn dels 200-300 euros al mes i de lloguer poden pagar uns 60 euros mensuals. Em vaig tallar els cabells per només 40 pesos, uns 80 cèntims.

Amb el coronavirus les coses es complicaren molt. I sembla que els polítics filipins tenen fama de ser un poc sanguinaris. Si et veuen pel carrer mort i ja ho aclarirem. Feres bé de tornar...
El president Duterte és molt estricte, però a la vegada també és molt popular. La gent l'adora.

Segons expliques, el nom de Joan és un nom de dona?
És molt curiós. Tothom m'ho deia. I Barceló també és un llinatge comú. A les illes de Cebú i Bohol he trobat gent. ●

El Pla des de la finestra

Dies de confinament, en els que sembla que tot s'atura. Però des de les nostres finestres i balcons podem veure que la vida continua als pobles del Pla de Mallorca. Pla de Mallorca XXI va fer una crida als veïns i veïns de municipis del Pla, perquè enviessin imatges des de casa seva. Aquí va una mostra.

Ma del Carme Bauzà. Maria de la Salut.

Antònia Puiggròs. Sant Joan.

Aina Niell. Sineu.

Joan Riera. Petra.

Joan Vanrell. Sineu.

Martin Page. Porreres.

Article publicat a Díngola, 27/03/2020

Ja està fet, Sineu!

Qui no ha dit o sentit a dir l'expressió "Ja està fet Sineu, amb so campanar enmig", quan una cosa surt malament. Bé perquè el resultat d'una feina surt malgarbat o perquè les intencions de qualcú de fer una cosa donen per resultat un fet indesitjat. I què ha fet malament el nostre poble? Tan disforja és la imatge que conformen cases i edificis comunals amb el campanar com a capcurucull?

Com la majoria de dites, no n'hem de cercar un significat literal. Més bé, si acceptam que el campanar, unes passes endavant unes passes enrere, està més o manco enmig del poble, sols ens queda saber d'on pot venir l'expressió "Ja està fet Sineu". Aquests dies de confinament pel contagi universal del COVID-19 ens acosten als fets que, per ventura, podrien haver fet néixer aquesta dita.

Segons l'historiador Gaspar Valero la frase fa referència al gran cop que suposà l'epidèmia de pesta de l'any 1652, així ho exposa en el seu llibreAquí n'hi ha per na Bet i sa mare. Orígen i història de les frases fetes mallorquines.editat per J. J. de Olañeta l'any 2017. Ell basa la seva hipòtesi en el relat del quart tom d'història de Sineu, que publicà l'Ajuntament l'any 2001, dels autors Bartomeu Mulet, Ramon Rosselló i Josep M. Salom, precisament titulatJa està fet Sineu. En aquest volum, dedicat al segle XVII, s'hi aporten dades referents a la passa de pesta en el municipi i, segurament amb la inefable capacitat argumentativa deDon Bartomeu, es relata com degué ser la sessió del consell reunit a les cases de la Universitat de la vila dia 11 de juliol de 1652 quan es dona per fet el contagi de pesta: "Ambpremurai sorpresa el contagi ja ha posat l'argolla a la vila,Ja està fet Sineu, no ens escapam... així els jurats i tot el consell ho manifestà". Així, aquesta expressió es referiria a la imminència d'un fet calamitós, com quan ens referim a l'acostament d'una situació greu o fatal per a qualcú en frases per l'estil de "està fet d'ell, rebrà" o "està fet de tu, et rebentaré".

Imatge dels metges que tractaven casos de pesta en el segle XVII, amb els EPI (equips de protecció individual) de l'època.

El professor en Història Joan Mas i Adrover presentà l'any 1998 durant les I Jornades d'Estudis Locals de la Mancomunitat del Pla una comunicació titulada "La pesta de 1652 a Sineu" basada en un document de l'època, localitzat a l'arxiu municipal de Sineu, en què es descrigueren les dràstiques mesures adoptades. El mateix autor presentà més endavant la transcripció del document en elButlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana, número 62, l'any 2006. D'aquest en podem extreure:

(...)mes se feu diligencia que es tancasen totes les entrades dels carres de la present vila de Sineu acceptat quatre camins los mes nessesaris en los quals estaran guardes de nit y de dia .

Continúa a la pàgina següent

Qui no ha dit o sentit a dir l'expressió "Ja està fet Sineu, amb so campanar enmig", quan una cosa surt malament. Bé perquè el resultat d'una feina surt malgarbat o perquè les intencions de qualcú de fer una cosa donen per resultat un fet indesitjat. I què ha fet malament el nostre poble? Tan disforja és la imatge que conformen cases i edificis comunals amb el campanar com a capcurucull?

Com la majoria de dites, no n'hem de cercar un significat literal. Més bé, si acceptam que el campanar, unes passes endavant unes passes enrere, està més o manco enmig del poble, sols ens queda saber d'on pot venir l'expressió "Ja està fet Sineu". Aquests dies de confinament pel contagi universal del COVID-19 ens acosten als fets que, per ventura, podrien haver fet néixer aquesta dita.

Segons l'historiador Gaspar Valero la frase fa referència al gran cop que suposà l'epidèmia de pesta de l'any 1652, així ho exposa en el seu llibreAquí n'hi ha per na Bet i sa mare. Orígen i història de les frases fetes mallorquines.editat per J. J. de Olañeta l'any 2017. Ell basa la seva hipòtesi en el relat del quart tom d'història de Sineu, que publicà l'Ajuntament l'any 2001, dels autors Bartomeu Mulet, Ramon Rosselló i Josep M. Salom, precisament titulatJa està fet Sineu. En aquest volum, dedicat al segle XVII, s'hi aporten dades referents a la passa de pesta en el municipi i, segurament amb la inefable capacitat argumentativa deDon Bartomeu, es relata com degué ser la sessió del consell reunit a les cases de la Universitat de la vila dia 11 de juliol de 1652 quan es dona per fet el contagi de pesta: "Ambpremurai sorpresa el contagi ja ha posat l'argolla a la vila,Ja està fet Sineu, no ens escapam... així els jurats i tot el consell ho manifestà". Així, aquesta expressió es referiria a la imminència d'un fet calamitós, com quan ens referim a l'acostament d'una situació greu o fatal per a qualcú en frases per l'estil de "està fet d'ell, rebrà" o "està fet de tu, et rebentaré". ●

Publicat a Fent Carrerany (Maria de la Salut), Abril/2020

Gràcies!

La glosa d'en Xavier de l'Havana

Pagesos, bons venedors, policies, sanitaris, fematers, netejadors
i als grans veïnats solidaris.

Botiguers, distribuïdors, cuidadors, apotecaris, músics, comunicadors
i als productors necessaris.

Als mestres i professors, als qui animen a la gent, als menuts i als més majors que guarden confinament.

Dins d'aquest petit recull, les gràcies vos vull donar, per trobar dins cada avui l'esperança de demà.

L'abast de la malaltia deixa ànimes ferides però el nostre dia a dia pot salvar moltes de vides.

Som la gent i som la mostra que sabem el que hem de fer: Quedau tots a dins ca vostra i així tot anirà bé!

La geografia de ca nostra

Climent Picornell

"Horabaixes al Sol", Joana M. Barceló. Imatge enviada per #PladesdelaFinestra.

Ens ha arribat el moment de confinar-nos a casa per mor de la pandèmia del Coronavirus. De la Xina ha arribat també al petit poble. Els carrers buits –excepte algú que passeja el ca- no hi ha trànsit, els avions no travessen el cel, la guàrdia civil es passeja vigilant que tothom sigui a dins ca seva... No havíem passat una guerra els de la meva generació –si de cas, la guerra freda i la por a la bomba atòmica- però ara som en una situació excepcional que no oblidarem. La televisió no ajuda a assossegar-se, ja que les notícies constants del nombre de morts i contaminats fan pujar la sensació de por i d'inseguretat, la gent amb mascaretes, rentar-se les mans obsessivament. Canvien els nostres comportaments tancats a casa a pany i clau. Feim un ús sobresaturat dels telèfons mòbils per fer-nos la il·lusió de què estem connectats amb la gent que estimam, els ordinadors treuen fum cercant noves sobre el que passa al món, la lectura no és igual com abans, fa més mal concentrar-se, surts a la finestra, al corral, al balcó i trobes els veïnats que fan el mateix, els saludes tímidament o efusivament, depèn. Et preocupes pel menjar i el beure que tens guardat, si et bastarà, si s'acabarà a les botigues, si has de sortir a comprar a la farmàcia. Penses si tot això no és un crit d'alerta de la mare natura, si haurem aprés alguna cosa quan en sortim, si hi haurà un canvi social després de l'alarma mundial que això ha suposat.

Puj al terrat. Es veritat que el poble, els seus carrers, les seves cases, les restes dels seus molins fariners, l'escola, la visió privilegiada ja sigui des del turó de Consolació o des del carrer Mirador són elements que han configurat la vida de la seva gent: han format part del seu paisatge. Com diu el pare Ginard: "El nostre paisatge és mogut i entremaliat com un paisatge de betlem. Més que grandesa, té la gràcia i l'encís perenne de les coses humils. Res d'accidents alterosos, res de vistes brillants i enlluernadores, emperò la nostra comarca té la frescor virginal d'un món acabat de fer".

Faig net les golfes de ca meva. Hi trob la corneta del meu padrí saig. Pels joves d'ara: el saig era un funcionari municipal que feia de policia, de zelador, de 'cantador' de les notícies i avisos de l'ajuntament pels cantons del poble, sonant un tambor o tocant una corneta segons la intensitat del que anunciava, a això li deien fer una crida. Ma mare, al cel sia, em contà que quan exhumaren son pare, per fer neta la tomba, el tragueren del taüt, ben

conservat. Havia mantengut la pell, com un plegamí, i encara guardava la fesomia, podrides només les parts blanes: era just ell. Si mon pare fos viu, hauria comentat: «Clar, se conservava amb esperit, per mor de sa cassalla, que en begué molta!»". I ma mare hauria replicat -sempre defensant els seus per damunt de tot- «Mon pare, però, bevia amb molt de coneixement». Com que dir, per quedar bé amb la gent, perquè era un home que anava molt per mig, representava l'autoritat, s'havia de fer amb tothom... Com si el ves, amb els seus mostatxos blanquinosos i un punt esgrogueïts pel fum i la nicotina del tabac que fumà fins el vespre abans de morir-se. M'hauria agradat veure la mòmia del padrí, «els cabells del cap i els pèls dels mostatxos també se conservaren», deia mu mare, comentant l'episodi, «això mos ve d'avior, he sentit contar que a una repadrina també la trobaren així». Mirin per on, un servidor, tan maniàtic, estugós fins i tot -«no hi ha cap estugós que no sigui brut»- idò m'hagués agradat veure'l, perquè el tenia molt ben dibuixat. De nin el vaig observar molt. A l'hivern quan arribàvem al poble, mon pare i ma mare em deixaven amb ell, dins la gran foganya atiava el foc amb la llarga bufadora, em demanava coses i li coneixia molt bé el dibuix de la seva cara i l'olor inconfusible que feia, mescla de fum de llenya i de tabac.

Surt al corral i passa un òliba per damunt les cases sense fer gens de renou. Solen habitar per l'església. Sé que el meu padrí saig Miquel Lligat, es Saig, va ajudar el rector a agafar-ne una que havia fet el niu darrera un escut del bisbe ben amunt a dalt de l'altar major dins l'església. Ho solia contar com si hagués estat la cacera d'un tigre. Avui plou a voler, tot raja. El moix s'acosta per estar a cobro i a mi m'agrada sentir el renou de la pluja quan cau. Tot és banyat, la temperatura ha baixat i ja pens en si és hora d'encendre el foc. Dubt fins que, enredat, vaig a cercar un parell de rebasses, que són banyades- i encenc la foganya. Mir per la finestra en el mateix moment en que un busqueret de cap negre s'engronsa damunt una branca de cirerer del bon pastor amb les cireretes ben vermelles.

El sen Toni "Burguny" és mort. Les campanes toquen de mort i amb aquesta situació de confinament pel Coronavirus encara semblen més llòbregues que de costum quan toquen per un difunt. Record molt bé el sen Toni. Assegut davall un ullastre, baldat, quasi de tot, havia arribat que només vetllava la guarda d'ovelles que pasturaven pels sementers d'enfront. Hi devia fer la vida. O sobreviure, sense parents i amb la seva hisenda, que havia estat bona, perduda a les timbes de joc de la comarca. Però quan havia venut ovelles, no se sap com arribava, però era sempre a la taula de joc que hi havia al reservat del casino del poble. No se sap com, perquè, amb el seu gaiato i amb un altre garrot amb llendera, a la mà esquerra, es torbava una hora a arribar de ca seva –dos carrers més enllà- fins al joc de cartes. Sempre, també, a la sortida, feia una pixaradota, descomunal, anegant-se els baixos dels calçons i els dos garrots que li feien de gaiatos.

He perdut el poc entusiasme que em quedava amb això d'haver d'estar tancat. Els deu passar el mateix a la resta de mallorquins? Crec que el que tenim en comú els illencs només ho podem entendre els illencs. Un poble sense massa entusiasme. Tal vegada li falta la lletra menuda a aquesta afirmació de mallorquinitat. Enyor sortir a passejar. Quant surts a fora vila i sents l'olor de la terra llaurada que es prepara per brostar. Sents el vent que remena els pinars. Sents el fum dels formiguers i les voreres cremades mentre crepiten les flamatel·les dels romeguers. Sents els tords i els estornells que passen escapats cap a l'olivó i el llentiscle. Sents els bolets que s'estufen i surten esponerosos per damunt la fullaca dels alzinars i les garrigues. Sents el fred i la humitat dels dematins emboirats quan la calma congria la gelada. Sents les figueres com dormen. Sents la dolça mirada de la lluna que es colga per darrera els suaus turons cap al migjorn. Sents la força dels peus aguantant la somada del teu cos. Sents la calma de l'univers mentre la natura treballa i els homes esperen el sús del bon temps. ●